

Plejeplan 2017 for Mosely

Plejeplanen skal opfylde flg. mål i overensstemmelse med kommissoriet for ”friluftslaboratoriet Mosely” af 31. marts 2008 og skal gennemføres af foreningen Moselys Venner

- **Mosely skal danne mulighed for samspil mellem friluftsliv og naturbeskyttelse**
- **Udvikle nye veje i samarbejdet mellem borgere, myndigheder og foreninger angående arealforvaltningen i Danmark – med frivillighed, borgerinddragelse og medejerskab som bærende principper.**
- **Drage nytte af medlemmernes kompetencer og netværk i arbejdet med Mosely.**
- **Moselys Venner skal vise hvordan friluftsliv kan ske under hensyntagen til områdets natur og miljø**
- **Moselys Venner skal anvende Mosely til formidling af friluftsliv og natur- og kulturoplevelser.**

I det følgende anvendes betegnelser og placeringsbenævnelser i overensstemmelse med beskrivelser af skov og åbne arealer – udfærdiget i november 2003 af Steen Rasmussen og Steffen Elmoose. Følgende kan læses og forstås uafhængigt af disse beskrivelser.

Generelt:

Det er hensigten at Mosely skal være et naturområde med vekslende naturskov, marker og overdrev. Således vil vindfælder og udgåede træer få lov til at forgå i en naturlig proces, til gavn for flora, fauna, som mosser, lav, svampe, insekter, padder, pattedyr og fugle.

Ligeledes vil vi understøtte naturligt forekomne flora, som sikre vækst af enebærbuske og andre arter, men forsøge at begrænse invasive arter som gyvel, kæmpebjørneklo, og glansbladet hæg m.m..

For alle nævnte 13 områder igangsættes en løbende vegetationsbeskrivelse og faunaregistrering med henblik på at overvåge området og evt. etablere påkrævede plejetiltag.

Overdrev og marker vil blive afgræsset og om nødvendig slået én gang om året.

1) Eng omkring mosen.

Engen er i januar 2008 tilført opgravet materiale fra søen. Engen harves to gange i sommeren 2008 og tilsås herefter med græsarter typisk for en fugtig eng. Der gennemføres ikke nye aktiviteter i området fremover.

2) Mosen.

Er i overensstemmelse med tilladelse fra Århus Amt/Mariagerfjord Kommune opgravet pr. januar 2008, således at den sydligste halvdel er med åbent vandspejl og op til 1, 20 m. vanddybde, hvor den største dybde findes tæt på syd-brinken og dybden aftager gradvis til

Plejeplan 2017 for Mosely

lavt vand tæt på rørsumpen mod nord.. Den nordligste halvdel ligger hen som rørskov domineret af Bredbladet Dunhammer, Lysesiv og Næbstar.

Bestyrelsen afventer udviklingen i den nordlige halvdel. Hvis rørskovskarakteren ændrer sig, f.eks. ved indvandring af vedplanter, kan opgravning af denne halvdel komme på tale.

3) Haven nord og vest for shelterarealet.

På arealet vest for shelterpladsen vokser en række store ahorntræer. Disse tyndes ud så der kommer mere eftermiddagssol på shelterpladsen.

Bevoksningen nordvest for shelterpladsen ryddes for unge ahorn m.m. så der kan komme aftensol ned på pladsen.

Nu delvist tilplantet med frugttræer, men især nord for shelterne er området tilgroet med elm, mirabelle, tjørn og hyl. Dette ryddes og arealet tilplantes med frugttræer. Bestyrelsen foretager rydning omkring unge frugttræer en gang pr. år. Der ryddes en række træer og buske ned til shelterpladsen, således at der kan skabes en udsigt udover shelterpladsen.

4) Braklagt areal øst for hulvejen.

Afgræsses nu af kvier hver sommer. Området efterses for træopvækst som fjernes manuelt. Midt for hulvejen ligger en stenhøj, som bør undersøges for fortidsmindeværdi. Gyvel på højen fjernes manuelt.

5) Hulvejen

Afgræsses nu af kvier hver sommer. Græsningstrykket varierer dog, således at den sydlige halvdel fra lågen og op forbi 11) ”Egekrat nordøst for hulvejen” er passende trimmet, mens stykket fra egekrattet og nordøst på til lågen i skellet er ekstensivt græsset. Slås med græstrimmer for at markere vejen.

6) Marker i omdrift

Forpagtningsaftalen er ophævet med udgangen af 2009, således at arealerne blev afleveret med nye formål for øje i driftsåret 2010. Nedenfor omtales markarealerne særskilt sammen med nye formål.

6a) Areal syd for Vesthemvej

Formål: Befolkningen i lokalområdet har begrænset adgang til offentlig skov, hvor man må færdes udenfor veje og stier. Området er beplantet og tillægges Mosely’s skovareal til gavn for sports- og friluftsliv.

Arealet er tilplantet med løvtræer – efter princippet om natur-nær skov. Det vil sige en varieret population af oprindelige danske løvtræerarter, som er tilpasset jordbund og andre a-biotiske forhold. Hovedtræart er eg, iblandet birk, røn, enkelte bøge og kirsebær.

Der er etableret en snoet sti, som skal forbinde Mosely med Hem Kirkeskov. Langs stien er der plantet enebærbuske.

Plejeplan 2017 for Mosely

Moselys Venner har gennemført arbejdet med tilplantning af erstatningsskov for Sødís Bakke.

Moselys Venner ønsker at placere en eller to shelter i den sydligste spids med udsigt mod nord ind over Mosely. Opholdsareal omkring shelter samt stien langs det levende hegn op mod pladsen vedligeholdes af kommunen i lighed med den store shelterplads.

6b) Areal mod sydvest, afgrænset af skel mod vest, skov mod nord og shelterplads og grusvej mod øst.

Formål: Mosely anvendes i forvejen til pædagogiske jagtformål, herunder 2 ungdomsjagter pr. år.

Bestyrelsen har i 2011 gennemført et projekt for at skabe optimale forhold for dyrene i området gennem at udnytte arealet med vildtpleje for øje.

Offentligheden er sikret fri adgang til og brug af området udenfor de få jagtarrangementer.

Strategi: Der er etableret et 5-rækket læhegn langs skellet mod vest med arter, der tilgodeser forskellige dyrearter.

Der er etableret et antal vildtremiser spredt på arealet og til såning hovedsageligt med flerårige arter af foderafgrøder og arter, der foretager selvsåning.

Resten af arealet får lov at ligge hen som brakareal med selvsåning af pionérarter af urter og vedplanter. Arealet slås én gang om året efter behov, med fjernelse af det afslåede materiale. Der gennemføres harvesåning af bi-venlige blomster mm. Arealet kan anvendes som midlertidige hestefolde ved større hestearrangementer.

6c) Areal nord for shelterpladsen, afgrænset mod øst af hulvejen, mod nord og vest af skoven.

Formål: Den allerede etablerede skoleskov skal sikres plads til udvidelse, så lokale skoleklasser gives mulighed for et direkte og personligt forhold til Mosely gennem plantning og pasning af et eller flere træer pr. skoleelev.

Strategi:

For at undgå at arealet vokser til holdes tilvækst af birk og gyvel gennemføres slåning med brakpudser efter behov. Området kan anvendes til hestefold indtil det skal anvendes som skoleskov.

Hvert år etableres nyt plantebed i en passende størrelse, afhængigt af antal skolebørn. Plantebedet sikres ved en slåning af arealet, f.eks. med brakpudser efter aftale.

Skoleklasserne har adgang til beplantningen gennem at cykle ad stien fra Mariager via Fælledvej og til Mosely, og derved at luge og vande omkring træerne.

Plejeplan 2017 for Mosely

6d) Areal øst for søen og hulvejen, afgrænset mod øst af skel, mod nord af skov og afgræsset overdrev og mod syd af asfaltvej.

Formål: Arealet med vedvarende græsdomineret vegetation skal udvides med henblik på en mere ekstensiv og naturfremmende arealanvendelse. Offentligheden skal sikres fri adgang til arealet gennem låger og led i hegnet.

Strategi: Fra driftsåret 2010 er arealet blevet anvendt til afgræsning af Mosely Kogræsserforening. Der bliver slået wrap én gang pr. år.

7) Braklagte areal i nordøstlige hjørne (Overdrevet)

Overdrevet skal vedblive at være afgræsset minimum i sommerhalvåret. Enkelte småtræer har etableret sig – disse fjernes manuelt af kogræsserforeningen. Yderligere behov for rydning af opvækst aftales løbende i foreningens bestyrelse..

8) Levende hegn langs skel.

Bevares og forynges i fornødent omfang. Aftales løbende i bestyrelsen.

9) Sydvestvendt skov – vest for shelterpladsen

Tilgroet overdrev, mest bestående af gyvel, eg, tjørn og birk. De levende enebærbuske bevares og nærtstående og skyggende vegetation fjernes. Gyvel reguleres. Der skabes udsigtspunkter ved rydning. Bænke placeres på gode udsigtspositioner. Evt. flere bænke. Hestefolden nedlægges og området overvåges som pionerskov. Bestyrelsen kan senere tage stilling til en evt. udtynding eller fældning af pionerskoven.

Der ryddes en vej øst for pionerskoven.

10) Braklagt hjørne af mark – sydvest.

Evt. tilbageværende husholdningsaffald fjernes.

11) Egekrat nordøst for hulvej

Bakke med tilgroningsskov af ung til mellem aldrende eg og birk. Græs og urtevegetation bliver afgræsset af kreaturer. Sydøst spidsen er domineret af gyvel der fjernes.

12) Skovkompleks mod nord og nordvest

For overskuelighedens skyld deles det op i 4 dele regnet fra nordøst mod sydvest, adskilt af dalforløb:

Plejeplan 2017 for Mosely

12a) Nordøstligste del

Flad bakketop og nordvendt skrænt. Skoven på skrænten er ældst: Ung til mellem aldrende eg og bøg, iblandt birk og enkelte gran.

Mod sydvest på bakketoppen – og mod øst hovedsagelig birk og bævreasp. Denne skovdel bliver nu afgræsset og anvendes i stort omfang af kreaturerne til ophold/læ. Skovbrynet mod øst præges af opvækst af bævreasp.

Nord for en øst-vestgående el-ledning er et parti meget krøllet eg, som har stået frit i ungdommen. Syd for ledningerne et ny tilgroet areal med bævreasp, eg, birk og enkelte overlevende ene.

Som led i plejen af dette område reguleres opvæksten af bævreasp, så den ikke spreder sig yderligere på overdrevet.

12b) Midtersektion, nordøst:

Består af to bakkeknolde mod nord – den nordøstligste med et stort grævlingekompleks. Og en øst/vest-vendt forløbende bakkekam med en lang nordvendt skrænt.

Er adskilt fra det mod sydvest beliggende skovareal af en lang S-formet dal, som forløber stort set øst-vest. Ung til mellem aldrende eg og bøg iblandet bævreasp og enkelte andre løvtræarter og gran – i øst. I vest lysåben skov domineret af eg, med blåbær i bunden og rester af enebær.

Der etableres et grævlingeobservationstårn i tilknytning til dalbunden med udsigt mod nord ind over grævlingekomplekserne.

Der etableres skovafgræsning v. kreaturer i overensstemmelse med tilladelse fra Skov- og naturstyrelsen i den østlige del af det sydvest beliggende skovareal med henblik på at bevare det lysåbne præg og frodige skovbundsvegetation. Enkelte skyggende bøgetræer er fjernet, men ung bøg og enkelte større bøgetræer fjernes.

Desuden afgræsses denne del af ”den krogede ager”.

12c) Midtersektion, sydvest.

Største delområde, domineret af en stor bakke mod nord med gravhøj på toppen (Mellerhøj, 83 m.) og en bakkekam, som løber mod øst på sydsiden af førnævnte S-formede dal. Nord for gravhøjen er arealet tidligere ryddet og har et lysåbent præg med mange overlevende enebær og domineret af hindbær og blåbær i bunden. Resterende del af bakkekammen og fladen mod syd er hovedsagelig bevokset med ung eg og bævreasp iblandet spredt bøg, birk og gran.

Fra Mellerhøj og mod nordvest ryddes et bredt bælte for træer, så der genetableres udsigt i retning af Mariager-området. Mellerhøj plejes gennem løbende fjernelse af buskads. Blå og gul rute holdes farbare med buskrydder.

Plejeplan 2017 for Mosely

12d) Vestligste del:

Forholdsvis stejl østvendt skrænt, stedvis totalt domineret af ung bævreasp iblandet eg.

13) Shelterpladsen

Kommunen plejer shelterpladsen gennem græsslåning 2 gange pr. år samt slår forbindelsesvejen igennem skoven indtil skel til Egon Skyttes ejendom.

Området med muldtoiletter holdes åbent for opvækst af elm.

Opvækst af elm m.m. fjernes foran området med multitoiletterne.

Generelt om pleje af områderne:

Udover de under områdenumrene anførte plejetiltag arrangeres der 1-2 plejedage pr. år, hvor lokalbefolkningen – både i tilknyttede foreninger og organisationer og uorganiserede – til fælles plejeindsats. Det kan dreje sig om rydning af træopvækst på græsarealer, hindbærkrat, buskopvækst på Mellerhøj o.a.

Generelt om formidling af områderne:

Plejeplanen gøres offentlig tilgængelig via en populariseret formidling af hensigterne med områderne og plejetiltag. Formidlingen udføres med baggrund i de 5 formål på s. 1 og kan komme til udtryk som en del af informationen på hjemmesiden og igennem foldere på stedet.

En forudsætning for en organiseret formidling er fonds-bevillinger til arbejdet med tekst og opsætning.

På vegne af bestyrelsen for Moselys Venner den 30-01-2017

Steffen Elmose _____